

Ptujski TEDNIK

ŠTEV. 3

Cena 15 din

PTUJ, dne 23. januarja 1959

Letnik XII

Okrajni družbeni plan za 1959

Zadnja številka Uradnega vestnika OLO Maribor prinaša Odlok o družbenem planu okraja Maribor za leto 1959, ki sta ga sprejela oba okrajna zbora dne 7. januarja t. l.

Družbeni plan okraja Maribor predvideva povečanje realnega narodnega dohodka za 9% glede na leto 1958 in sicer od 65,6 milijard v letu 1958 na 71,0 milijard. V tem povečanju je udeležena industrija z 8,5% večjim dohodkom, kmetijstvo pa z 9,3%. Glavna značilnost plana je, da navedeno povečanje ne sloni na kakšnih novih kapacitetah, temveč predvsem na boljšem izrabljanju obstoječih proizvodnih zmogljivosti in na večji produktivnosti dela.

Po družbenem planu bo vloženo v letu 1959 sorazmerno največ investicijskih sredstev za razvoj kmetijstva in združništva, nadalje za gradbeništvo, trgovino in gostinstvo, turizem in obrt ter za kulturno-socialno dejavnost. Skupna razpoložljiva investicijska sredstva bodo predvidoma znašala 16,433 milijonov dinarjev in bodo za okrog 18% večja od lanskih.

Perspektivni načrt razvoja za čas od 1957-61 predvideva porast števila zaposlenih v sektorju od 59.234 na 72.330 oseb ali letno za okrog 4%. Toda v letih 1957 in 1958 je bila odstotek nekoliko presežen, zato bo smelo biti letos na novo zaposlenih le kakšnih 2,4% od števila, ki je predvideno v perspektivnem planu.

Glede na predviden porast narodnega dohodka se bo realna blagovna in neblagovna poraba v letu 1959 povečala za okrog 6% na leto 1958 za okrog 6%. Plače se bodo zvišale povprečno za okrog 16%, vendar se bo realna plača zaradi porasta življenjskih stroškov povečala za 8%.

Porabni sklad kmečkega prebivalstva je porasel v letu 1958 za okrog 11% in realni dohodek za okrog 8%. V letu 1959 bi se smel porabni sklad kmečkega prebivalstva povečati le za 4%, da bi se skladal z okvirni okrajnega perspektivnega plana.

Vsekakor pa je vsako povečanje osebne porabe v celoti

odvisno od izvrševanja nalog v proizvodnji, najsibo to v industriji ali kmetijstvu, kakor tudi v ostalih gospodarskih panogah.

Okrajni družbeni plan predvideva 4729 milijonov sredstev v korist pospeševanja posameznih dejavnosti družbenega standarda, napram 4097 milijonov v preteklem letu, upošteva pa se še tudi narodni dohodek. Na znesku je določenih 3058 milijonov za stanovanjsko-komunalno dejavnost, 1646 milijonov za kulturno-socialno dejavnost in 25 milijonov za dejavnost državnih organov.

Proračunski izdatki bodo na-

rasli letos na 4223 milijonov dinarjev napram 3778 milijonov dinarjev v lanskem letu ali za okrog 11%, vendar ob povečanju plač uslužbencem realno le za kakšnih 5%. Osnova za višino proračunskih občin je še vedno proračunska poraba v preteklem letu, upošteva pa se še tudi narodni dohodek. Na splošno bo obveljala razdelitev proračunskih dohodkov med okrajem in občino v razmerju 60:40 v korist občin. O nalogah posameznih gospodarskih področij, ki izvirajo iz družbenega plana, bomo še pisali.

Pred volitvami novih sodnikov - porotnikov

Letos aprila poteče dvoletna mandatna doba sodnikov-porotnikov, zato so že v teku priprave za izvolitev novih.

Dosedanje izkušnje pri izbiri in delu sodnikov-porotnikov so pokazale vrsto uspehov, hkrati pa tudi določene pomanjkljivosti, ki so ovira, da bi se to družbeno sodelovanje in vpliv v pravosodju uveljavila v takšnem obsegu, da bi bila resnična opora sodnikom pri njihovem odgovornem delu.

Ptujska posredovalnica za delo se dobro uveljavlja

Ptujska posredovalnica za delo je lani posredovala pri 2.999 zaposlitvah delavcev in nameščenecov. Službe je dobilo 1.858 moških in 1.140 žensk, večinoma nekvalificiranih in kvalificiranih. Največ opravka je imela z zaposlitvami v času do maja, potem pa zopet avgusta in septembra.

Oskrbnino zaradi nezaposlenosti je prejemale lani od posredovalnice za delo Ptuj 1.092 oskrbovancev iz ptujске občine, ki so prejeli lani za oskrbno, otroški dodatek, stroške zdravljenja, kreditirane vožnje in ostale skupaj 10.865,721 din. Oskrbnine je bilo izplačane za 28.253 delovnih dni 4.205,502 din. Na račun otroškega dodatka je bilo izplačanih 539 oskrbovancev za 1.072 otrok 5.159,721 dinarjev.

Lani je tudi uspelo posredovalnici za delo Ptuj delo zaposlitve za 127 invalidov, na zaposlitve pa še čaka 283 invalidnih oseb iz NOV, iz JLA, iz nemške vojske ter delovnih in bolezenskih invalidov.

Zavod za zaposlovanje invalidnih in drugih oseb v Ptuj zaposluje nad 45 stalnih in priložnostnih delovnih moči za izdelavo konfekcije, pletenin in usnjene galanterije. Večje število zaposlenih opravlja delo na svojih domovih, ker zavod nima dovolj poslovnih prostorov.

Lani je uspelo posredovalnici za delo Ptuj zbrati in zasedeti 243 prostih učnih mest, večinoma za dečke in manjše število mest za dekleta.

in da bi hkrati vnesla v sodno prakso tudi tisto življenjsko ocenjevanje krivde in pravilno izbiro kazenskih oziroma vzgojnih ukrepov, ki jih sodniki večini ne ob upoštevanju zakonov in predpisov ne morejo doseči v zadostni meri.

Družbena vloga sodnikov-porotnikov je ravno v tem, da presojajo posamezne delitve s širšega družbenega vidika ter neposrednejšega pomivanja razmer in okoliščin, v katerih je delikt nastal.

Okrožno sodišče v Mariboru, ki je doslej imelo 419 sodnikov-porotnikov — z ustanovitvijo okrožnega sodišča v Murski Soboti se bo to število znižalo na 300 — je pri ugotavljanju vloge in dela sodnikov-porotnikov šlo za dalje od teh splošnih ugotovitev in s tem pokazalo hvalevredno pobudo.

V začetku tekočega meseca je izvedla anketo med vsemi sodniki-porotniki. Leti so v odgovorih na devet složno pripravljanih vprašanj posebej poudarili pomen svojega sodelovanja v sodstvu in enakovrednosti z rednim sodnikom, predvsem pa bogate izkušnje, ki jih pri tem sodelovanju pridobijo in ki jim

Pred otvoritvijo nove šole v Kidričevem

Danes 23. januarja 1959 bo v Kidričevem tehnični pregled novega enonadstropnega sodobnega šolskega poslopja, čigar slavnostna otvoritev bo predvidoma v soboto 8. februarja 1959 popoldne.

Izročitve novega šolskega poslopja v Kidričevem svojemu namenu, se ne veseli samo okrog 500 šoloobveznih otrok šolskega območja Kidričeve, temveč vse prebivalstvo skupno z društvi in organizacijami ter z upravo Tovarne glinice in aluminija v Kidričevem, saj bo s tem konec mučnega problema v tem industrijskem kraju.

Dosedanji šolski prostori v različnih barakah v bivšem Gradisovem taborišču, v bivši točilnici in samskem bloku so

21. januarja je minilo 35 let, odkar je umrl Vladimir Iljčič Lenin. 21. januar 1959 pomeni vsekakor nekaj drugega kakor 21. januar 1924. leta, ko je bila ideja socializma oživotvorjena le v eni deželi, ki je bila poleg svojih težav še obkrožena s samimi nasprotniki. Danes živi in se razvija socializem v vrsti dežel, stari sistemi pa odmirajo in dajejo prostor novemu.

In v tem prehodnem obdobju zadeva mednarodno delavsko gibanje na številna vprašanja, ki terjajo tako teoretičen kot praktičen odgovor. Nekaj resnično socialističnih odgovorov na razna takšna vprašanja je dala doslej naša jugoslovanska praksa, ki je, čeprav je naletela na očitke revizionizma, vendar v popolnem skladu s tem, kar so učili Marx, Engels, Lenin.

Lenin je rekel: »Mi nikakor ne gledamo na Marxovo teorijo kot na nekaj zaključnega in nedotakljivega. Nasprotno, mi smo prepričani, da je ta teorija položila samo temeljni kamen tisti znanosti, ki jo morajo socialisti dalje razvijati v vseh smereh, če nočejo zaostajati za življenjem.«

Dalje je rekel Lenin: »Zdaj je treba sprejeti to nesporno resnico, da mora marksist upoštevati živo življenje, natančno dejstva stvarnosti, ne sme se več oklepati večrajšnje teorije, ki — kakor vsaka teorija — v najboljšem primeru samo obeležuje osnovno, splošno, se nam približuje pojmovanju zmožnosti življenja. Vsa teorija, prijatelj moj, je siva, drevo življenja pa je vedno zeleno.«

Naša KPJ si šteje v čast, da nauka znanstvenega socializma ni vzela kot dogmo, temveč kot napotilo k akciji in da je znala genialno misel ustvarjalno uporabiti v življenju.

Nas KONTENTAR

Vsa politična pozornost je bila v teh zadnjih štirinajstih dneh usmerjena na zaseben obisk prvega podpredsednika sovjetske vlade Anastasa Mikolajeva v Združenih državah Amerike. V začetku, da je prišel Mikolajev v ZDA kot turist in da bo morda v tem času obiskal nekaj uglednih osebnosti, po pretaku obiska pa smo zvedeli za njegov bogati dnevni red. V vseh mestih, kjer se je mudil, je poleg političnih osebnosti, časa kerjeval, filmskih igralcev, odvetočkov in drugih obiskal predvsem gospodarstvenike in finančnike.

Iz tega lahko sklepamo, da je imel njegov obisk politično-gospodarski pomen, ki ga je sam Mikolajev izrazil v kratkem stavku: »Američani, prenehajmo s hladno vojno, temveč začnimo tekmovali v proizvodnji in izmenjavo medsebojne dobrine, kulturne in gnotne.« Sovjeti menijo, da je za ureditev vseh spornih vprašanj potrebno navezati tesnejše stike z voditeljem zahodnega bloka. To naj bi bil obenem poskus, da bi razdrobili enotnost Zahoda in pripravili ZDA do tega, da bi se menile s sovjeti mimo Londona, Pariza, Bonna in drugih zahodnih mest.

Mikolajev je to nekolikokrat potrdil s kratkimi in jasnimi zaključki. Dejal je, da med SZ in ZDA lahko obstaja samo mir ali pa pride do vojne. Nadaljevanje sedanega napetega hladnega vojevanja nima nobenega smotra. Če bodo Mikolajev obisk sodili za začetek medsebojnih razgovorov in če bodo te stike gojili, lahko pričakujemo, da bodo v prihodnjih mesecih našli izhoda za stabilne mednarodne sponre. Gre namo za to, da prvi stiki ne bodo zameli.

Zanimiva je še druga ugotovitev. Za stike s SZ so pokazali več razumevanja gospodarski krogi kot pa ameriška vlada, ki se togo oklepa Dullesove politike brez-kompromisnega odpora proti vzhodnemu svetu. Gospodarstveniki so ugotovili, da je kapitalizem obsojen na hitrejšo hiranje, če se bo zapri v svoj lasten krog, medtem ko vzhodne države gradijo svojo industrijo in so iz dneva v dan bolj neodvisne od industrijskega Zahoda. Tak položaj je bil tudi kmalu po prvi svetovni vojni. Ameriški gospodarski krogi so dali sovjetom kredite, medtem ko je vlada ZDA priznala Sovjetsko zvezo šele leta 1933.

Mikolajev je s svojim obiskom zasenčil ostale dogodke. Nemško vprašanje je ostalo še vedno na metvi točki, ker so zahodne države na kratko zavrnile sovjetski predlog. V ostalih primerih pa bi ta teden lahko imenovali teden sporazumevanja. Nasprotno so sklenili finančno-gospodarski sporazum med Veliko Britanijo in ZAR, s čimer bodo končno odpravili nemogoče stanje med dvema državama. Uredili bodo vprašanje reparacij in škode, ki so jo Britanci prizadejali z napadom na Suez leta 1956.

Tudi glede Cipea so v tem tednu napredovali več kot v zadnjih letih. Britanci so prekinili vojaške operacije, zunanja ministra Grčije in Turčije pa sta se v Parizu toliko sporazumela, da bodo stvar brzda rešili v kratkem na trojni konferenci. Politični opazovalci ocenjujejo razgovore za zelo pozitivne, čeprav ne poznamo prave vsebine zaključkov. Kot tretji uspeh tedna lahko sodimo odločitev ZDA in Velike Britanije, da pri morebitnem sporazumu o ukinitvi jedrskih eksplozivov ne bodo omejevali veljavnosti sporazuma z zahtevo, da navežejo v kratkem razgovore o razorožitvi. Na ta način so razorožitvena vprašanja dokončno ločili od atomsko obarvanja, kar lahko sodimo za uspeh.

OPOZORILO BRALCEM NA ŠEGA LISTA

S pričujočo številko se podružuje »Ptujski tednik« v kolportažni prodaji na 15 dinarjev izvod, medtem ko ostane naročnina za redne naročnike 125 dinarjev za tri mesece, 250 dinarjev za šest mesecev in 500 dinarjev za vse leto oziroma za 51 številko.

Zelo nam je žal, da smo morali pristopiti k podražitvi tednika v kolportažni prodaji, vendar bi naši bralci za ukrep razumeli, če bi primerjali stroške za papir, tisk in kolportažno prodajo z iztržkom, ki vseh stroškov še zdaleč ne pokriva.

Vsekakor ima vsak naš bralec, ki je doslej kupoval »Ptujski tednik« v kolportaži, možnost postati redni naročnik našega lista ter bo prejel časopis po pošti in za isto ceno, kakor ga je kupoval doslej, oziroma še ceneje — 51 številka za pet sto dinarjev.

Uredništvo »Ptujskega tednika« namerava, kolikor bodo ugodno rešena nekatera vprašanja v zvezi s papirjem in nekatera druga vprašanja, list razširiti tako, da bi imela vsaj vsaka druga številka po šest namesto dosedanjih vsakokratnih štirih strani. Vsekakor je podražitev lista v kolportažni prodaji eden izmed korakov, ki jih uredništvo in uprava podvzema, da bi nam bilo čimprej omogočeno kar nameravamo v zvezi z razširitvijo. Zato tembolj pričakujemo, da bodo naši bralci ta naš ukrep z razumevanjem sprejeli.

UREDNIŠTVO in UPRAVA

Količina proizvodov - merilo za plačo delavca

Nagrajevanje po enoti proizvoda je že precej časa tema, o kateri razpravljajo naši gospodarski strokovnjaki in politični delavci ter sindikalni funkcionarji. Naš celoten gospodarski sistem, posebej pa je naš sistem družbenega upravljanja gospodarskih podjetij stremi za tem, da bi naš gospodarstvo proizvajalo čim več čim boljše blaga. Zato pa je potrebno ustvariti v proizvodnji, predvsem v odnosu delavca — gospodarsko podjetje — takšne odnose, ki bodo najboljše ustrezali gori navedenemu stremiljenju.

Nagrajevanje po enoti proizvoda je nevedno najprimernejša oblika nagrajevanja delavcev. Po nobenem drugem načinu nagrajevanja ni moč bolj socialistično nagraditi delavca kakor po tem, ker tu res gre za priznanje prejemkov, ki so sad dela in ničesar drugega.

Posebne važnosti pa je ta način nagrajevanja delavcev za ekonomiko v podjetju in na sploh v državi. V podjetju zato, ker naraščajo izdatki za plače sorazmerno z naraščanjem proizvodnje, s tem pa dejansko padajo proizvodni stroški. To je pa tudi čuj vsakega podjetja. Za posameznega proizvajalca je ta način ugoden, ker mu nudi stimulacijo za mnogo večji delovni napor in ustrezen finančni efekt po obračunski dobi.

Seveda niso v vseh podjetjih

enaki pogoji za uvedbo nagrajevanja po enoti proizvoda. Zelo ugodni so pogoji v podjetjih, kjer je urejena organizacija dela in uočena stroga evidenca, kjer se dela na osnovi tehnične dokumentacije in predračunov in kjer imajo določene normative dela in materiala. Često pa to ni primer, posebno v manjših podjetjih, vendar pa je povsod možnost preko obračuna po enoti proizvoda v določeni ekonomski enoti (nabava, strojna delavnica, prodaja itd.) preračunati individualni delovni učinek posameznega proizvajalca. Največkrat pa ni niti potrebno, ker lahko na osnovi proizvodnega obračuna iz preteklega leta, preračunanega na enoto proizvoda, dobimo del lastne cene, ki je bil plačan neposrednemu proizvajalcu.

Končno je tak način nagrajevanja, kot že rečeno, velikega pomena za gospodarstvo države celote. Pri tem načinu in pri sicer ustreznem ravnanju na drugih področjih, ne more priti do poplave denarnih sredstev z zgolj nominalno vrednostjo in brez ustreznega kritja v blagu, ker je po vsak izdatku za delo krit s proizvedenim blagom.

Nekaj podjetij v Zagrebu je že v preteklem letu preizkusilo ta način nagrajevanja svojih delavcev in doseglo pri tem najlepše uspehe. Zato ni dvoma, da bo ta način tudi v vseh ostalih podjetjih rodil najboljše sadove in da bo po njem proizvodnja močno narasla.

Nov bager Opekurne Zabajak bo pospešil proizvodnjo

gospodarske VESTI

Regulacija Pesnice

od Formina do železniškega mostu v Moškanjcih

Med planske spremembe v našem kmetijstvu v letu 1959 spada nedvomno nadaljevanje regulacije Pesnice od Formina navzgor proti železniškemu mostu čez Pesnico v Moškanjcih, za kar je zagotovljenih okrog 70 milijonov dinarjev sredstev iz sklada Vodne skupnosti porečja Drave.

Problem Pesnice in štoda, ki jo povzročajo pesniški dolni poplave na površini 15.000 ha, se postopoma in dokončno rešuje že skozi 100 let. Toljko let si je prebivalstvo te doline skupno z vsakokratnimi oblastmi zamišljalo zravnanje tok Pesnice, razširiti njeno strugo in spraviti po najkrajši poti odvižno vodo v Dravo. Začeli so se moralni leži in manjšimi deli, zlasti na njenem spodnjem delu, kar pa ni vplivalo na poplave in zamočvirjenost velike Pesniške doline in na mali narodni dohodek od kisljih travnikov in metiljavi živini.

Dolina Pesnice predstavlja največje melioracijsko področje Slovenije, zato se je tega problema najučinkoviteje lotila ljudska oblast nove Jugoslavije, ki je začela z regulacijo ob izlivu Pesnice v Dravo in jo izvaja od njenega spodnjega konca proti srednjemu in gornjemu delu. Kmalu bo spodnji del spojen z 1 km dolgim delom urejene struge, ki so ji razširile tok in zgradile škarpo mladine-

ske delovne brigade pred leti. V srednjem in gornjem delu Pesnice je njena struga najbolj vijugasta in razkopana in tudi najbolj preplavila. V gornjem delu je Pesnica urejena, ker je to svojčas odgovarjalo interesom tujih posestnikov, ki so imeli najlepša posestva ob Gornji Pesnici. Za njen srednji in spodnji del pa ni bilo več interesa, saj so tu gospodarili slovenski kmetje.

V lanskem letu je regulacija Pesnice napredovala do Formina. Na Forminu gradijo čez njeno 9 m široko strugo in nad 45 m široko škarpo 20-tonski železobetonski most, širok skoraj 6 m. Enak most je že zgrajen v Cvetkovcih, le da je ta nekoliko manjše nosilnosti.

Gradbena dela na Pesnici opravlja Vodna skupnost za melioracijo Pesnice v lastni režiji s pomočjo večjega bagerja (UBL Kruševac) in z nad 300 delavci iz bližnje okolice in iz Hrvaške.

V celoti bo dolina Pesnice urejena najpozneje v prihodnjih 5-10 letih, zlasti če bodo na razpolago tozadevna milijonska in milijonska sredstva občin in okraja, ki so vzeli regulacijo Pesnice v svoj perspektivni plan.

Po končanji regulacijskih delih in po opravljenem izsuševanju pesniške doline bo po sedanjih izračunih vrednost kme-

tijake proizvodnje na tem področju povečana od 598 milijonov na 1 milijardo 230 milijonov dinarjev, povečal pa se bo tudi narodni dohodek na prebivalca od 22.490 na 68.008 dinarjev. S tem bo tudi v celoti spremenjena slika te doline, način življenja prebivalstva in zdravstveno stanje ljudi in živine v teh predelih Slovenskih goric.

Čim bo vreme dopuščalo, se bodo dela pri Forminu v večjem obsegu nadaljevala in kot se računa, bo z odobrenimi sredstvi letos, mogoče zgraditi Pesnici novo razširjeno strugo do železniškega mostu v Moškanjcih.

VJ.

DOPIS UREDNIŠTVU

Dragi tovariš urednik! Prvo soboto po Novem letu so zadržane Strojne delavnice v Ptujju prevzela popravilo mojega motorja. Zal, prav tisti vijak, ki je popustil, kar je spretni in izkušeni mehanik takej opazil, spet ni bil za ta tip motorja dovolj močno pričvrščen. Na moje sporočilo o tem, so mi Strojne delavnice z obratno pošto vrnilo denar, ki sem ga plačal za delo, čeprav je bil le majhen znesek. Verjetno me samo zaradi tega, ker sem iz Maribora, niso povabili, da prejel motor v brezplačno popravilo te napake.

Mojim prijateljem, ki sem jim o tem pravil, in meni bo v veselje spet, kadar nanese priložnost, zaupati svoja vozila v popravilo takšnemu podjetju, ki mu ni vseeno, kako so stranke zadovoljne z njihovim delom.

Upam, da se vam bo zdelo primerno, vsebino tega pisma tudi objaviti v Vašem senj. časopisu, saj kaže, da so se naši združni remontni obrati z vso resnostjo in prizadevnostjo lotili svojih nalog.

Tovariški pozdrav!

Borut Irgolič

KOT ŽRIVE STE PADLI v borbi zanas

(Nadaljevanje)
NAD 500 ZRTEV JE PADLO IZ PTUJSKEGA OKOLIŠA ZA NAŠO OSVOBODITEV PRIBČUJEMO NJIHOVE KRATKE ŽIVLJENJEPISE V POČASTITEV NJIHOVEGA SPOMINA.

ČUŠ MARIJA roj. Zelenko se je rodila 28. julija 1885 v Zg. Velovleku v Slovenskih goricah. Po končani osnovni šoli je delala na posestvu svojih staršev, dokler se ni poročila z Janezom Čušem. Politično se ni udeleževala, dokler ni občutila z močnim vred okupacije kot krivičen jarem slovenskega naroda. Takrat sta mož in žena požrtvovalno pomagala Lacku in Osojniku ter njunim sodelavcem, predvsem pa borcem I. slovenjgorske čete. Na njunem domu so bili sestanki aktivistov, tja so prihajali prvo-

borci. Po izdaji Čeha, ki je klenil pod okupatorjevimi teroci, sta morala oba, mož in žena, v ptujске zapore, od tu pa na morišče takev v Maribor, kjer je Marija padla 2. oktobra 1942.

ČERNEZELJ JOSIP se je rodil menda v Savinjski dolini. V Ormožu je služboval na železnici, kjer je opravljal delo premikača, vsaj tako je nekdo izjavil, ki ga je leta 1946 predlagal, naj njegovo ime vključijo na spominsko ploščo padlih žrtov fašističnega nasilja na steni doma »Partizana« v Ormožu. Tako je vključeno na tej plošči ime Černezelj Josip z letnico smrti 1942, a danes ni v Ormožu nikogar, ki bi se ga spominjal in ga poznal, niti od preživelih železničarjev ne. Morda bo kdo naših bralcev vedel povedati kaj o njem in bo to sporočil našemu listu, da bomo izpopolnili njegov življenjski spomin, če v eni izmed naslednjih števil.

DOKL FRANC se je rodil leta 1915 v Ptujju v hiši zidarja, kjer je živel med štirimi otroci. V osnovno šolo je hodil v Ptujju, nato pa se je šel učiti za zidarja. Ko se je izučil, se je leta 1932 prijavil v podčastniško šolo tehniške stroke v Beogradu. Do okupacije je bil v aktivni vojaški službi. Kmalu po okupaciji Jugoslavije je pobegnil na poti v vojno ujetništvo v Ptujju, kjer je delal kot zidarski pomočnik. Leta 1942 so ga poslali na delo v Gradec, od koder je pobegnil na Dunaj. Zaradi svoje narodne zavesti ga je okupator zaprl v Rajhenburgu. Po odpustitvi iz zaporja je znova delal v Gradcu do jeseni 1943, ko je odšel v partizane, da bi zadostil svojemu nacionalni zavesti in mu ne bi bilo treba v boj za interese fašizma. Po zvezi s Fridauerjem na Bregu je odšel na Pohorje, padel pa je na Boču, kjer je bil v patrolji, leta 1944.

DREVENŠEK MIRKO se je rodil 21. maja 1921 v Pobrežju pri Ptujju na srednjeveški kmetiji svojih staršev, ki sta imela tri otroke, tri dečke. V šolo je hodil k Vidmu, po končani osnovni šoli pa se je zaposlil na domačem posestvu, kjer je pomagal svojem očetu. Po mišljenju je bil svobodoljub. Pridno je sodeloval v sokolskem društvu. Leta 1942 so ga prisilno mobilizirali v nemško vojsko. Moral je v Francijo, pozneje pa v Rusijo. Maja 1944 je prišel domov na dopust. Da mu ne bi bilo več treba v nemško vojsko, si je poškodoval nogo, da je moral v ptujsko bolnišnico. Od tam je pobegnil v NOV. V kurirski službi so ga na poti od Sp. Pleterja na Pohorje ujeli nemški orožniki in ga takoj ustrelili dne 27. oktobra 1944. Pokopali so ga na pokopališču pri Lovrencu na Dravskem polju. Sedaj počiva v družinskem grobu na Vidmu.

OPOMBA: V št. 50 našega lista, dne 19. decembra 1958, smo začeli objavljati življenjepise, ki jih je zbrala organizacija ZB v letu 1958, izpustili pa bomo že prej objavljene.

prizadevanja zrušenja in željo članstva po dosegli kvalifikaciji podprla tudi podjetja, ki se imajo v službi šoferje brez primernih kvalifikacij.

Graditev PTT poslopja v Ptujju

Direktija PTT v Ljubljani je že zaprosila Občinski ljudski odbor v Ptujju, da bi določila lokacijo za graditev novega PTT poslopja v Ptujju, da bi lahko pripravila vso potrebno dokumentacijo, načrte in sredstva za to novogradnjo, ki je Ptujju že več kot potrebna.

Po dosedanjih razgovorih o novi PTT zgradbi prevladuje v Ptujju mnenje, da bo PTT zgradba stala v sredini Ptujja, nedaleč od sedanje zgradbe, kjer je pošto podjetje, saj so vsi telefonsko-telegrafski kablovodi osredotočeni na ta mestni center.

Ptujjska občina sedaj zbira podatke od vseh podjetij in zavodov, ki nameravajo v letošnjem in prihodnjem letu v Ptujju graditi poslovne in stanovaške zgradbe, nakar bo Občinski ljudski odbor Ptuj odredil potrebna starbišča.

V novi PTT zgradbi bo montirana telefonska centrala, ki je Ptujju in njegovemu poslovanju življenju že nujno potrebna, ker je grlo sedanje telefonske centralne preozko, da bi zmoglo istočasno izpolniti želje vseh naročnikov.

Ormoški grad in njegov muzej

Kakor znano, je prišel ormoški grad po drugi svetovni vojni v sklad splošnega ljudskega premoženja. Od tedaj so ga več let upravljale razne državne ustanove, ki se za popravilo okvar, povzročeni od vremenskih neprikl, niso posebno zanimale. Okvare so se najprej pokazale na ostrejši stolpi in sčasoma tudi na ostalih grajskih zgradbah. Streha je zdaj tu, zdaj tam začela propuščati vodo in od žlebov je curljala po zidih in delala na

njih vedno večjo škodo in razpoke. Končno bi zidovje začelo razpadati, če se ne bi ljudska oblast še pravočasno za grad zavzela in ga sklenila popraviti. Da bi se okvare na njem temeljito popravile, je prvotno določila tri milijone dinarjev, potem pa je to vsoto skrčila na en milijon. S tem denarjem so res lani popravili, kar se je le dalo: najprej ostrejši na stolpu in na grajskih zgradbah, kjer je bilo najbolj potrebno ter vse žlebe. Delalo je do 10 delavcev meseca novembra in decembra skoraj ves čas. Zal, da je bilo delo pomankljivo, ker baje ni bilo stalnega nadzorstva. Dogajalo se je celo, da so delavci, ki se jim je mudilo domov, že kmalu po 14. (2. uri pop.) uri sprasovali mimogredoče, koliko je ura. Posledica takšnega dela je, da pravijo ljudje, ki v gradu stanujejo, da steče voda skozi streho, kakor prejk...

Da bi se grad temeljito popravil, bi bilo potrebno mnogo več denarja. Pred leti so govorili, da bi bilo za to potrebno 30 milijonov.

MUZEJ V ORMOŠKEM GRADU

Pred tremi leti so na dan občinskega praznika v Ormožu odprli v gradu muzej. Tri velike sobe v prvem nadstropju so napolnili z zbirko najznačilnejših najdb, ki so jih pred letom od-

krili pri arheoloških izkopavanjih v Ormožu ter z raznimi predmeti iz narodno-osvobodilne borbe. V eni sobi je bila zbirka starega orožja in več sto let storo pohištvo iz grajskih soban. Muzej so si radi ogledovali tuji, ki so prihajali v Ormož kot turisti ali po opravkih. Mnogo je bilo tudi takšnih, ki so jih zbirke zanimale iz zgodovinsko-znanstvenih vidikov.

Ormoške zanimivosti gostujejo drugod

Zal, precej predmetov od teh zbirk danes ni več v Ormožu. Ptujjsko muzejsko društvo je odpejalo nekaj arheoloških najdb v Ptuj, pohištvo pa so na njegovo željo spravili na Borl, kjer je še danes. Ostale so samo zbirke iz narodno-osvobodilne borbe. Na žalost se ni nihče našel, ki bi raznašanje muzejskih stvari iz Ormoža preprečil. Tudi Turistično-olepševalno društvo, ki bi bilo zato najbolj poklicano, ni v tem oziru baje nič ukrenilo.

Tako je ustanovitev muzeja v Ormožu, bodisi kot samostojne ustanove ali vsaj kot podružnice Ptujjskega muzeja potisnjena zopet v nedogled. Se razume, samo na škodo mesta, ki je s tem zgubilo pomembno turistično zanimivost in privlačnost.

-8-

Ptujski hotel med Trstenjakovo in Masarykovo ulico

Svet za urbanizem pri občinskem ljudskem odboru v Ptujju je odobril lokacijo za graditev hotela v Ptujju v trikotju med Trstenjakovo in Masarykovo ulico.

Pri lokaciji je občinski urbanistični svet upošteval, da bo potekala bodoča tranzitna cesta skozi Ptuj po Masarykovi ulici mimo postaje čez železnico v Rogoznici in da bodo v bližini hotela priključili na novo tranzitno cesto z Ormoške ceste ter z Masarykovo in Lackove ulice.

Z graditvijo hotela bo ptujjska občina predvidoma začela že letos, tako da bi ta nova zgradba že v prihodnjem letu služila svojemu namenu.

Preprečen požar v Ptujju

Zavijanje sirene v Ptujju je vzbudilo splošno povpraševanje med ljudmi, ki so prišli v podeželja v terek na živinski sejem, kje je izbruhnil požar. Končno je marsikomu odleglo, ko je zvedel, da je prišlo v Ptujju v prostorih nekdanje gostilne Glogovčan le do manjšega požara, ki je bil hitro zauščen.

V torek, 20. t. m., je močno pihal južnjak in bi katerikoli požar v mestu ali na podeželju težko pogasil, zato so si tudi v mestu ljudje oddahnili, ko se je hitro razvedelo, da je s hitrim pogašenjem začetka požara bila preprečena tudi vsaka večja škoda.

Primerna skladišča za trgovska podjetja

Na seji delavskega sveta znatno povečanega Trgovskega podjetja »ZBIRA« v Ptujju, 17. jan. t. l., so obravnavali med drugim vprašanje, kako bi prišel Ptuj

Dolina Pesnice — največje melioracijsko področje Slovenije

V trgovini več reda

Tržna inšpekcija občine Ptuj je intervenirala lani v 101 različnih slučajih gospodarskih prestopkov, kaznivih dejanj in prestopkov oseb in gospodarskih organizacij, v zvezi s katerimi so bile izrečene denarne kazni v višini 2.796.585 dinarjev in 3 meseci zapornih kazni. Poleg tega je bilo izterjanih 1.500.000 dinarjev pri 30 mandatnih kaznih.

Novi krvodajalci

Dne 8. januarja 1959 so darovali kri iz tovarne »Avtooprema«, »Perutnina«, »Delta« in »Slovenske gorice«.

Iz tovarne »Avtooprema«: Habjanč Franc, Mislovič Janez, Zemljak Ivan, Gašparič Jože, Kosec Franc, Tušek Franc, Cagran Franc, Zupančič Ivan, Stranič Alojz, Grabar Franc.

Iz »Perutnine«: Lačen Franc, Matjašič Stjepka, Grandušek Roza, Svenešek Ljudmila.

Zviševanje cen, poskus monopopolizma na trgu s tobaknimi izdelki, verižna trgovina, opuščanje evidence v trgovinah z rednim obračunom, privilegiranje nekaterih kupcev, poslovanje brez dovoljenja, nepravilnosti pri inventuri, nepravilnosti pri odpisovanjih primanjkljajev, prodaja blaga na svoj račun in podobno so pojavi, ki jih je zasledila Tržna inšpekcija pri svojem rednem delu ali pa na sugestije občanov.

Ptujjska tržna inšpekcija bo letos dobila pomoč v osebu, kar ji bo olajšalo redno zasledovanje poslovanja trgovine v mestu in na podeželju in bo tudi lažje preprečevala nepravilnosti, ki se še tu in tam pojavljajo.

V glavnem pa je ugotovljeno, da je v trgovinah vedno manj nepravilnosti, k čemer doprinašajo svoj dober delež organi upravljanja trgovin in odbran trgovski kader, ki se vedno bolj zaveda odgovornosti za svoje delo.

KZ Sela sklepa pogodbe s svojimi člani

Na območju kmetijske zadruge Sela pri Ptujju je sklenilo 50 članov pogodbe z zadrugo za dobavo 109 pitancev teže 90 do 110 kg (beconov) po dogovorjenih cenah. Največ članov se je pogodbeno obvezalo zrediti po 1,2 in 4 prašice, nekaj članov pa celo po 5 in 3 prašice.

Nekdanja »Bračičeva« gostilna prijeten gostinski lokal

Med gostišča v Ptujju, ki so lani in letos uredila in tudi na novo opremila svoje gostinske prostore skupno s kuhinjo in pomožnimi prostori, spada od 1. jan. t. l. dalje nedvomno tudi gostilna »Bračičeva« v Bežakovcih ul. (zraven trgovine »Borovo«).

Gosta presenetli ob vstopu v gostišče prijetnost, ki jo je pridobil s popolno obnovo lokal, prejšnja resna skrb sanitarne inšpekcije in samega kolektiva, ki se je sam zavedal, da se v njem gost, domačin ali inozemec, ne more udobno počutiti in se tudi ne more vanj vrniti, če ga je že enkrat obiskal.

Pogled v kuhinjo in pomožne prostore ter v obe sobi za goste s teraco podom ali s parketom, z zavesami na oknih, z okusno slikarjo, sodobnimi lestenci, z novo opremo in lepo pogrnutimi mizami pusti vtis, da je bila obnova tega lokala nujno potrebna. Sčasoma bo lahko naštele Turistično in olepševalno društvo Ptuj v svoj vodič po Ptujju in okolici še več gostišč, ki bodo lahko sprejela prehodne in stalne ptujске goste na južino, kosilo in večerjo in jih tako postregla, da gostje ne bodo več štedili s pohvalami v korist našega gostinstva.

V kratkem bodo gotovi še sanitarni prostori tega gostišča v Bežakovcih ulici. Že sedaj lahko vsestransko zadovoljijo tudi zahtevnega gosta, ki pričakuje od gostišča kvaliteten jestvine in pijače, vpljudno postrežbo ter udobnost prostorov.

KULTURA in PROSVETA

Cilj in pota zdravstva

(Nadaljevanje)

Pogoj za dobro sodelovanje, za pravilno izražanje vseh razpoložljivih moči na vseh področjih je čimboljše seznanjenost s problemi zdravstva. Bežen pregled poti javno zdravstvene službe v ptujski občini od osvoboditve nam daje tole sliko: Leta 1945 je poslovala ena ordinacija s čakalnico v Prešernovi ulici, poleg pa ena soba za socialno zavarovanje. V jeseni istega leta se je zdravstvo preselilo v bivšo Čučkovo hišo, Zrinjsko-Frankopanska 1, in imelo na razpolago polovico priložnosti za ordinacijo, čakalnico in šolski dispanzer. V drugi polovi-

ci je izvršil v 1957. letu 9320 pregledov in v 1958. letu 14.715 pregledov. Patronažnih obiskov na domu tuberkuloznih bolnikov je bilo 1957. leta 353 s 1574 prevoženimi km, v 1958. letu pa 813 obiskov z 2817 prevoženimi km. Šolski dispanzer je izvršil v svoji ambulanti 1957. leta 2292 pregledov bolnih šolskih otrok in 1064 sistematskih pregledov, v letu 1958 pa 4768 bolnih otrok in 1468 sistematskih pregledov. Otroški dispanzer je imel v prostori ptujске ordinacije 5470 pregledov in 1140 pregledov v tereznških posvetovalnicah leta 1957, a v letu 1958 12.803 preglede v Ptujju in 3598 pregledanih

otročica, očesna, ušesna in neurološka, imajo v 1958. letu 11.807 pregledov v primerjavi s 4840 iz leta 1957. Zobna ambulanta je izvršila v lanskem letu 17.845 storitev, v 1957. letu pa 15.562. Pomožne anote so morale svoj delokrog razširiti v sorazmerju z ostalimi delovnimi enotami. Tako je laboratorij imel v letu 1957 16.742 preiskav, medtem ko je leto 1958 zahtevalo 33.656 preiskav. Rentgenski oddelček s 1302 preiskavami v letu 1957 jih izkazuje v 1958. letu 4050. Rentgenskih slik je bilo napravljenih v letu 1957 887, leta 1958 pa 1374. Obsevanje je bilo na fizioterapiji v

IZKORIŠČANJE HVALEŽNOSTI?

(IZ PTUJSKE BOLNISNICE)
 Sedel sem v čakalnici otroškega oddelka, da bi se z zdravnikom pomenil o zdravju svojega otroka. Ob meni je sedela žena s ponošeno obleko, slabo obutvijo, z zasikrljenim obrazom. Nisva govorila, dokler ni potegnila iz žepa denarnice, izvlekla iz nje tisočnika in me zaprosila: »Ali imate za menjat?« Našel sem ji po njeni želji pet stotakov in petstotak. Žena me je vprašala za svet: »Dati mislim zdravnikom po 500 dinarjev v zahvalo, ker so zdravili otroka in se trudili zanj, za sestre bolničarke pa bo morda dovolj po 100 dinarjev. Veste, nisem premožna, ker mož zasluži le 12.000 dinarjev, pa odplačujeva še dolg.« Nisem utegnil odgovoriti drugo, kakor da ji svetujem, naj ne da ničesar razen tople zahvale, ker so v sobo prišle tri žene, obenem pa so se odprla vrata ordinacije in so me poklicale.

Hvaležne preproste žene nisem več videl, zato ne vem, kaj se je zgodilo s pripravljanim denarjem. Ali so zalegle moje besede ali pa je zmagovalo njeno hvaležno srce in je denar oddala. Kolikor poznam osebo in otroškem oddelku, sem prepričan, da donanja te siromašne žene niso sprejeli ne zdravniki ne bolničarke in ne strežnice.

Naj bi ta denar služil otroku, da bi mu na poti k okrevanju pomagala izdatnejša hrana! Naj bo naša hvaležnost povezana s premislekom, ali bo morda nepremišljeno dejanje škodovalo tistemu, ki mu je najbolj potrebna pomoč, ali koristilo zdravnikom, ki jim nudijo redni prejemki dovolj udobno življenje brez pomoči siromašnih. Op.

Televizija tudi na Selah

Iz leta v leto se KZ Sela bolj uveljavlja na svojem območju z vedno boljšim gospodarjenjem in skrbjo za izboljšanje kmetijske proizvodnje.

Na zadnjem zadržnem občnem zboru so med drugim celo slišali, da bo KZ ob pomoči zadržnikov nabavila za združeno dvorano televizijski sprejemnik, okrog katerega se bodo v dolgočasnih zimskih in ob deževnih dnevih in večernih zbirkah vsčani, gledali televizijske oddaje in se po teh ali pa pred temi pomenili o marsikaterem lastnem skupnem gospodarskem vprašanju. Na zasedanju zadržnega sveta in upravnega odbora KZ so brez težav sprejeli letošnji plan setev hibridne koruze in italijanske pšenice, manj pa so bili navdušeni za setev sladkorne pese, s katero še nimajo izkušenj in sodijo, da se bo ta kultura počasnje uveljavila na tem področju kot drugje.

Novi naročniki »Ptujskega tednika«

Kmetijska zadruga, Polenšak; Franc Klinc, Zavrč; Jožef Kranjc, Zg. Kungota; Barbara Kramberger, Trnovska vas; Alojz Pečuh, Tomaž pri Ormožu; Zofija Vidovič, Majšperk; Franc Libernjak, Juršinci; Anton Veselič, Zg. Pristava; Zofija Šterbal, Moškanjci; Jakob Viher, Ivanjkovci; Joža Šmigoc, Zg. Leskovec; Simon Belšak, Zg. Leskovec; Jože Šoštar, Polenšak; Jože Hronek, Ljubljana; Helena Kramberger, Desternek; Anton Kozar, Polenšak; Matvez Lah, Pragersko.

ROJSTVA

ROJSTVA: Elizabeta Pernat, Sikole 34 — Mileno; Marija Zemljak, Pobrežje 31 — Ano; Ana Dajko, Dobrina 1 — Franca; Marija Čeh, Črmlja 12 — Danila; Tereziya Zunkovič, Prepolje 13 — Marico; Stefanija Zajc, Apače 30 — Danico; Ana Novak, Dragovič št. 29 — Marjana; Franciška Ivanjšič, Stara nova vas 44 — Jožeta; Katarina Znidarič, Botkovec št. 45 — Franca; Pavla Kodrič, Nadole 6 — Franca; Marija Vogrinc, Zetale 65 — Viktorja; Marija Petrovič, Podvinci 8 — Franca; Marija Levanič, Na tratah 8 — Milivoja; Marija Jeza, Topi-

OSEBNA KRONIKA

ce 8 — Dušana; Tereziya Golob, Podvinci 12 — Nežo; Kristina Godce, Zg. Hajdina 89 — Zdenko; Barbara Županič, Virje 61 — Dragico; Ana Planjšek, Muretino: 44 — Janeza.

POROKE

POROKE: Marjan Plohl, Markovci 33, in Katarina Bombek, Ptuj, Ljutomerca 3.

SMRTI

SMRT: Stefan Horvat, Gomilce, roj. 1959, umrl 18. I. 1959.

CQ de YU3DIK

Klic vsem, ki žele vzpostaviti radio vezo s Ptujem

V nedeljo, 11. januarja so imeli letni občni zbor ptujski radioamaterji, ki so se ga razen članov kluba udeležili tudi predstavniki ljudske tehnike. Zbor je analiziral delo kluba v preteklem letu, kritično prikazal njegove uspehe, kakor tudi neuspehe in sprejel smernice za nadaljnje delo. Največja aktivnost kluba se je odražala v njegovi »Primo-predajni sekciji«. Ta sekcija je do sedaj tvorila jedro kluba, saj v njej aktivno sodeluje 17 tovarišev in to predvsem tistih, ki izpopolnjujejo svoje znanje, ki so ga kot radio-telegrafisti pridobili v JLA. Po sporazumu med JLA in Zvezo radioamaterjev Jugoslavije je vojni obveznik, ki se vključi v radio klub in aktivno sodeluje v njegovi »Primo-predajni sekciji«, pod pogojem, da vzpostavi letno najmanj 80 radio-zvez kot radioamater operator, oproščen voja-

ljanju tako imenovanih DX-QSO (zveze na razdalje iznad 3000 km). Pri tem so naši operatorji v preteklem letu dosegli zelo lepe uspehe, saj so prejeli več mednarodnih diplom, kakor so: WAC-Worked all continents (imeli radio-zvezo s vsemi kontinenti sveta), WAYUR - imeti po 10 zvez z vsemi jugoslovanskimi republikami. Ravno tako je naša »Primo-predajna sekcija« ob lanskem tekmovanju za KUP-Saveza radio-amatera Jugoslavije dosegla izmed ca. 300 primo-predajnih sekcij, ki so se udeležile tekmovanja 10-to mesto, za kar smo prejeli tozadevno diplomu. Naš najbolj agilen in po vsem svetu dobro poznani radio-amater YU3MI-tov Poljanšek Alojz je dosegel rekordni uspeh pri vzpostavljanju zvez, saj je osvojil pogoje za najvišjo mednarodno diplomu DXCC, za katero se zahte-

skih vaj za dobo 8 let in tudi radio klub dobi zanj določeno nagrado.

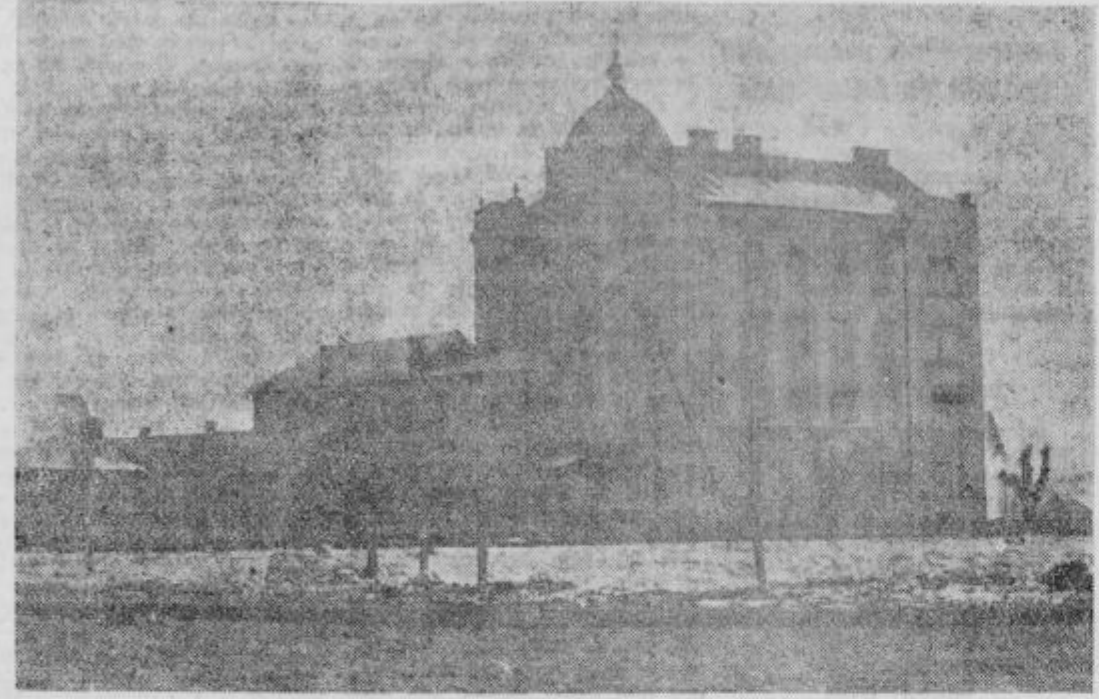
Seveda je novo vključene operatorje, predno so sposobni za samostojno delo, potrebno temeljito pripraviti, ker tu ne zadošča samo znanje Morzejeve abecede, to je obvladanje sprejema in oddaje, temveč se zahteva tudi širše poznavanje predpisov o vzpostavljanju državnih in izven državnih radio-zvez. To je popolnoma razumljivo, če izhajamo s stališča, da so vse »Primo-predajne sekcije«, kakor tudi posamezni operatorji z osebnim klicnim znakom registrirani v jugoslovanskem in v mednarodnem seznamu radio-amaterjev. Delo operatorjev na oddajniku se ne sliši samo v okviru Jugoslavije, temveč tudi izven naše države in ob dobrih atmosferskih pogojih tudi po celem svetu. Zato se zahteva, da je operator dobro pripravljen predno začne s samostojnim delom, ker se sicer lahko zgodi, da operator, ki ni več v delu na oddajniku, kviri ugled samemu sebi, klubu, kakor tudi celokupni organizaciji radio-amaterjev Jugoslavije. Naši amaterji operatorji pa ne ostajajo samo pri tem, da izpolnijo obvezo namram JLA, temveč jo že zaradi samega športa večkrat presežejo in to predvsem zaradi tega, ker iščejo zveze z vsemi državami sveta. Pri tem tekmujejo med seboj pri postav-

va vzpostavitev zveze z 100 državami. Vse te zveze morajo biti pisemno potrjene s tako imenovanimi QSLL-kartami, katere izmenjujejo amaterji med seboj po vsaki vzpostavljeni radio-zvezi.

V tekočem letu imamo namen razširiti »Primo-predajno sekcijo« in to predvsem z vojnimi obvezniki, ki se še do sedaj iz različnih vzrokov niso vključili v naš klub. V zvezi s tem je bil na občnem zboru sprejet sklep, da se organizira poseben tečaj za operatorje pripravnike. Zaradi tega pozivamo vse radio-telegrafiste obveznike (v poštev pridejo borci, podoficerji in oficirji), da se čim prej prijavijo upravi kluba, ki jim bo dala v ta namen vsa potrebna pojasnila.

Iz same razprave na zboru je bilo razvidno, da radio-klub pri svojem delu ni zajel tiste širine in masovnosti, kot bi bilo zaželeno. Glavna ovira pri tem je bila, da klub še do danes ne razpolaga s primernim prostorom za razne tečaje, kakor tudi pomanjkanje predavateljev z višjim znanjem radio-tehnike. Sklenjeno je bilo, da se delo kluba v tekočem letu kljub omenjenim težavam počivi in se prične delati tudi z našimi najmlajšimi.

F. K

Zdravstveni dom v Ptujju v Zrinjsko-Frankopanski ulici

ci pritičja se je nahajala zobna ambulanta. Leta 1950 je s 1. majem začel poslovati Zdravstveni dom tudi v I. nadstropju. Tako se je postopoma širil, dokler ni v 1958. letu javna zdravstvena služba zasedla vse III. nadstropje. Novo razširjeni in opremljeni prostori so bili tudi polno izrabljeni. Nimamo podatkov o frekvenzi prejšnjih let, toda številke iz leta 1957 in 1958 so dovolj zgovorne, da bi se jih splašalo objaviti. Ob naštevaniu številnih podatkov dobimo istočasno pregled enot, ki poslujejo danes v okviru zdravstvenega doma, seveda ne da bi se spuščali v kakršnokoli podrobnejšo analizo njihovega dela.

Preventiva

V preventivni službi dela 6 enot, Protituberkulozni dispanzer,

otrok na terenu. V ženskem dispanzerju je bilo v letu 1958 pregledanih 2626 žena pred porodom in po porodu. Antivenerični dispanzer je imel 1957. leta 2472 pregledov in leta 1958 1562 pregledov. To je edina enota, ki izkazuje padec pregledov, kar pomeni uspeh njenega delovanja. Na področju preventivne deluje še Higijenska postaja, vendar številke cepljenih otrok v letu 1958 ni mogoče primerjati s prejšnjimi leti, ker je poslovala do 1. januarja 1958 v okviru okraja.

Korativa

V kurativnem delu so splošne ambulante izvršile v 1957. letu 36.072 pregledov bolnikov, v 1958. letu pa 41.520. Specialistične ambulante, ki jih je bilo v teku leta 1958 vedno več in poslujejo sedaj internistične ginekološka,

letu 1957 4067-krat, v letu 1958 pa 5145-krat.

Zdi se nam, da te številke dovolj potrjujejo trditve iz prvega članka in da tudi tak grob okvirni pregled dela zdravstva na našem majhnem področju lahko služi kot dokaz neverjetno naglega porasta sterilnosti zdravstva in kot pojasnilo in odgovor na vse pripombe v zvezi s še vedno obstoječimi pomanjkljivostmi. Potrebe namreč rastejo hitreje, kot ji more slediti priračitek strokovnega kadra in funkcionalno usposabljanje prostorov. Denarnega efekta takega razvoja in bremena, ki ga s tem v zvezi nosimo vsi, na tem mestu ni ti ne obravnavamo, vendar je nujno zaključek, da moramo iskati čim izdatnejše preventivnih poti — o tem pa prihodnjic.

Vajenska sindikalna grupa v Ptujju

Sindikalna šola za vajence oblačilne stroke

Sindikalna podružnica krojačev in šiviljske stroke. Ob tej svečanosti na vajenski šoli je bilo v članstvo Zveze sindikatov Jugoslavije sprejetih 18 mladincev in mladink, katerim je razdelil prve članke knjižice predsednik sindikata krojačev in šivilj tov. Fe-

likš Bagar. Svečanosti sta prisostvovala tudi upravitelj šole tov. Jože Stropnik in tajnik občinskega sindikalnega sveta tovariš Zupanič, ki je zelo zanimivo predaval o nastanku in razvoju sindikatov v zgodovini delavskega gibanja in o vlogi, ki jo imajo naši sindikati v našem družbenem življenju.

Vajenska sindikalna grupa bo štela 34 članov. Iz svojih vrst si je izvolila petčlanski pododbor, ki bo vodil delo vajencev oblačilne stroke na šoli in v okviru sindikalne podružnice. Člani grupe imajo zelo pester program dela, ki vsebuje več izletov v razne kraje naše lepe Slovenije. Pripravili bodo program za proslavo 40. obletnice KPJ, posebno skrb bodo posvetili svojih strokovnih izobrazbi. Izvršni odbor ima v svojem programu izdelavo učnega načrta za praktično vzgojo vajeniške mladine oblačilne stroke, da bi bil v okviru strokovnih krožkov grupe tudi praktični pouk, kar bi pripomoglo k dvigu strokovne sposobnosti.

Izvršni odbor podružnice bo nudil vsi pomoč pododboru sindikalne grupe in pomagal reševati vse probleme vajeniškega življenja. Člani sindikalne grupe so v celoti osvojili program dela podružnice kot svoj program. Celotni pododbor bo prisostvoval sejam izvršnega odbora podružnice, predsednik pododborja pa bo postal član izvršnega odbora. Upravitelj šole tov. Jože Stropnik je obljubil s strani šole vsi pomoč in zaželelo obilo uspehov.

Po svečanosti so člani sindikalne grupe s svojimi gosti odšli na grad, kjer so si ogledali zanimivosti muzeja.

B. F.

MATJAŠEC TEREZIJA:

TOŽBA PTICE PEVKE IN GOLOBA SAMCA

Na tratah sem pela, sem bila vesela, ko sonce sijalo je v veje dreves. Po drevju skakajala, vse črve pobrala uničila tudi poslednji mrčes. Zdaj za vse to ne iščem plačila, zletela sem le po drobtine v smeti, po dvorišču skakajala, a nisem znala, da tam za vogalom puška preži.

Ko krije zdaj zemljo snežena odeja, ko mraz povoad, pritiska hudo, v nebo se oziram, v snegu umiram, ker je ziomljena moja perut. O, ti nehvaležni človek, krut, ki v topli sobi pri peči sediš, bodi usmiljen, živeti me pusti, če že drobtine pobrat' ne pustiš!

Da ti potožim, draga sinčka, saj tudi jaz sem revež pobit; imel sem ženico, krasno golobičko, prišel je s krutež na dom ustrelit. Poiskal sem si drugo v upanju, nadi, da ta prijazno gnezdo mi zgradi, nekega lepega sončnega dneva pa mi zlobnež še to ustrelit.

Fred hišo samevam ubog; golobček, žalosten ves, obupan in strt, ne vem, kako dolgo bom sam pri življenju, še vedno krajuje v okoliščini smrt.

Za vsakogar nekaj zanimivega

LADJE BREZ POSADKE

Ljudje so dolgo menili, da je pomorsko plovbo nemogoče dočela avtomatizirati. »Na ladji ni mogoče pogrešati človekove navzočnosti,« so pripovedovali izkušeni pomorščaki in inženirji, ki so se ukvarjali z ladjedalskim vprašanji. In vendar je tehnika tudi tukaj v zadnjih letih zabeležila viden napredek.

Sovjetski časopis »Sovjetske studije« objavlja poročilo, da bo pričela leningrajska tovarna Dieslovih motorjev izdelovati avtomatične naprave, ki bodo poslele v pokoj osebe, ki je doslej delala v ladjarskih strojništvih. Njihovi regulatorji bodo avtomatično določali število vijakovih obratov, temperaturo vode v hladilniku in količino olja, ki je treba z njim mazati strojne dele. Svetlobna in zvočna znamenja bodo napovedovala strojniško sleherno okvaro. Odslej, piše list, bodo strojniki opravljali svojo službo tako, da bodo sedeli pred ploščo s telekomandami, ki bo instalirana kjer koli izven strojnice.

Američani pa imajo še večje načrte. Napovedali so, da bodo zgradili trgovsko ladjo, ki sploh ne bo imela posadke. Tako se bo uresničila starodavna legenda o začaranem Nizozemcu. Za ta načrt se zelo zanima mornariško ministrstvo. Če bi prišlo do vojne, bi s takšnimi ladjami lahko prevzeli čez Atlantik vojaški material, ne da bi bilo pri tem treba tvegati človeška življenja. Žal se, da menijo Američani, tedaj, ko govorijo o teh ladjah, pravzaprav na velike in hitre podmornice. Mornariški minister Morse je izjavil, da bi lahko z njimi opravljali popolnoma avtomatizirano plovbo. Pri tem je navedel tudi to, da se v Britaniji ukvarjajo z mislijo, da bi zgradili podmorski tanker, ki bi lahko preplul Atlantik brez posadke.

Pokrovnik Denison, načelnik raziskovalnega oddelka ameriškega mornariškega ministrstva, je dejal, da bi pri tem lahko upo-

rabljali navigacijski sistem, ki deluje s pomočjo vztrajnosti. Po vsej verjetnosti uporabljajo ta sistem pri krmarjenju izstrelkov, posluževali pa sta se ga tudi obe ameriški jedrski podmornici Nautilus in Skate, ki sta pluli pod ledenimi ploščami na severnem tečaju. Najvažnejši del tega navigacijskega sistema je vrsta vrstavljenih kompasov, ki jih ni treba oslanjati na kompas ter na radarke in astronomske meritve. Po Denisonovih besedah bi bil potreben za to, da bi spravili tako

ladjo iz pristanišča, le en pilot in še nekaj ljudi. Ti bi se potem izkrcali, ladja pa bi se napotila naravnost proti Britaniji. Ko bi prišla v bližino britanske obale, bi splula na površje, nanjo pa bi se vkrcali britanski piloti in njihovi spremljevalci in jo pripeljali v pristanišče. Ob vrnitvi bi se postopek ponovil. Takšna plovba bi bila zelo primerna za ladje na jedrski pogon, ker se ljudem ne bi bilo treba izpostavljati nevarnosti zaradi poškodb, ki jih povzročajo jedrska sevanja.

Pri izbiri blaga, posebno barvnega je treba ugotoviti glavno barvo v vzorcu, ki se dobro ujema z barvo las in obraza, katerega naj tudi poživlja in oplemeniti. Zraven tega moramo upoštevati postavbo in starost, ter vedeti v kakšne namene se bo ta obleka uporabljala, kot delovna, promena, večerna ali za potovanje. Za večerne obleke si ogledimo blago tudi pri večerni luči. Pri umetni svetlobi rumena in njeje sorodne barve: oranžna, peščena in svetlozrjavca izstopajo vidno oživljajoče, medtem, ko so modre barve vseh odtenkov omirjevalne in postanejo temnejše. Tudi razni načini razsvetljave različno učinkujejo na spreminjanje posameznih barv.

Bela oblečila in splošne tkanine svetlejših barv naredijo postavbo močnejšo, zaradi tega ne priporočamo močnejšim postavbam tkanin svetlejših barv. Tudi karirane tkanine, posebno take z večjimi kvadrati in z velikimi vzorci niso za močne in male postavbe.

Bela barva povzdiguje rožnata lica plavalask in rjavolask, medtem, ko blede lica napravi še bolj brezbarvna.

Bela barva se je v današnjem času tako uveljavila, da je ne uporabljajo samo mlade žene in dekleta za poletne in plesne obleke, temveč jo rade uporabijo starejše žene za svoja oblačila. Tudi pri moških so letne obleke iz lanenega platna, bureta in drugih svetlih tkanin zelo priljubljene. Bela barva namreč ne vpija sončnih žarkov in toliko meri, kot temnejše barve, zaradi tega so bele tkanine hladnejše. V raznih poklicih in športih so bela oblačila tradicionalna.

Oranžna barva vzbuja pozornost, bje v očeh in se tako teže uporablja za vrhna oblačila. Belo lice dela modrikasto, rumenkasta polt se prikaže ob oranžni barvi zelenkasto.

Zelena barva je za oči najprijetnejša. Vpliva pomirljivo in prista-ja osebam rožnatih lic. Tudi

modra barva je ugodna za oči, učinkuje umirjevalno in se pri različni svetlobi spreminja.

Rdeča barva je najrazstajša v kombinaciji barv. Ob sestavi z rumeno barvo se ton še poživlja, z modro barvo pa upada. Rdeča barva izredno dobro učinkuje pri blede-licnih, črno in rjavolaskah.

Črne obleke nosimo bolj redko, razen v izrednih okoliščinah ali v poklicih kjer je črna obleka službenca. Črna barva dobro pristaja osebam živahnega obraza, za blede-licne pa je dobro, da to pomanjkljivost izravna s kakim okras-kom svetlejših barv, posebno bele.

Temni lasje in blede lice tvori nasprotje, zato naj bodo oblačila takih oseb živahnih barv.

Rdečelični niso prikladne zelene barve, ker rdečo barvo še bolj povzdigujejo. Rdečelaskam pa dobro pristajajo svetlomoderne, bele in črne barve. Starejši ljudje s sivimi ali belimi lasmi se oblačijo v temnejše tople barve. Temnozele-lene, sive, črne in vijolicaste barve jim pristajajo najlepše.

K moškim črtastim oblekam se črtasta kravata in srajca ne poda dobro. Lepo pa pristajajo enobar-berne srajce in pikčaste kravate. Pri enobarbnih oblekah nosimo vzorčaste srajce in enobarvne kravate ali enobarvne srajce s črt-asto kravato.

To so nekatere smernice in predlogi našim bralcem in bralkam, ki jim naj bodo v pomoč pri izbiri tkanin in barv, težko pa je določiti nekaj trajnega, ker so okoliščine različne, pa tudi kraji, običaji in nenehna sprememba mode zahteva svoje.

F B

Na podlagi 3. čl. 3. toč., 29. čl. 3. toč. ter 40. in 49. člena zakona o sanitarni inspekciji (Uradni list FLRJ št. 23/56) in 201. člena zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list FLRJ št. 52/55), občinski sanitarni inšpektorat Ptuj izdaja naslednjo

ODLOČBO

1. Na območju mesta Ptuja in najbližje okolice se mora izvršiti splošna deratizacija stanovanjskih, gospodarskih in komunalnih objektov, kjer koli se ugotovi prisotnost odn. verjetnost in možnost zadrževanja golazni, t. j. miši in podgan.

2. Deratizacijska akcija se mora opraviti od 1. do 15. febr. 1959. leta.

3. Deratizacijo bo izvršil zavod za deratizacijo v Mariboru, ki garantira za brezhibno in strokovno izvedbo akcije.

4. Ekipi je treba omogočiti dostop v vse prostore in jo pri delu ne sme nihče ovirati.

5. Privlatniki, gospodarske organizacije, zavodi in vsi prizadeji morajo strogo upoštevati navodila, ki jih bo dajala ekipa omenjenega zavoda.

6. Stroške deratizacije nosijo uprava stanovanjske skupnosti za hišne svete, mestna komunalna ustanova za komunalne objekte, gospodarske organizacije in privatni koristniki sami za svoje objekte.

7. Deratizacija se bo izvajala pod nadzorstvom organa ObsI Ptuj. Morebitna pritožba nima odločilne moči.

Odločba je izdana uradno in je takepe prasta.

OBRAZLOŽITEV

Znano je, da na področju mesta Ptuja in okolice že dalj časa

Raziskovanje Rumenega morja

Med Kitajsko in Korejskim polotokom se razliva Rumeno morje. Barva ga Hoangho, Rumena reka, drugi najdaljši kitajski veletok. Morje je bogato z ribami. Z ribolovom se ob nje-povi obali ukvarja osem milijonov ljudi in sto tisoč ribiških čolnov. Da bi ulov tako po kakovosti kot po številu lahko še zvišali, so sovjetski in severnokorejski strokovnjaki pričeli zdaj z obsežnim raziskovanjem tamoz-njih slanih voda. S štabom ribi-skih strokovnjakov sodujejo 49 tehnikov in biologov.

Avtomatična vremenska postaja za Antarktiko

Bliizu Melbourn v Avstraliji so za poskušnjo postavili avtomatično vremensko postajo. Izdelali so jo francoski znanstveniki in je namenjena za Antarktiko, od koder bo skozi 18 mesecev vsako uro pošiljala poročila o zračni vlagi, oblačnosti, smeti in hitrosti vetra. Segala bo 120 km daleč.

Poljra invazija

Japonsko otočje so začeli ogrožati — polji. Gre za posebno vrsto tako imenovanega afriškega polja, ki se izredno hitro množi. Ob tem pa je tako požre-šen, da požre in uniči vse, kar je zelenega. Primerjajo ga s koblicami in proti njemu ni doslej znano nobeno učinkovito sred-stvo.

Dišeči film

Kot poročajo, je neki švicarski strokovnjak patentiral nov izum na področju filmske tehni-ke. Gre za napravo, ki ob pred-vašanju filma proizvajala sceni na platnu ustrezen vonj. Tako gledalci film gledajo, poslušajo in diha-jo. Svojemu izumu je dal izumitelj ime ascensionis. Prvi tak film so nedavno predva-jali in se je baje dobro obnesel.

Terenska zdravniška služba

Dežurstvo zdravnikov splošne prakse:

23. I. glavni dežurni dr. Franc Rakuš, pomožni: dežurni dr. Nada Pavličev.

24. I. glavni dež. dr. Ivo Medved, pomožni: dež. dr. Ladislav Pirc.

25. I. glavni dež. dr. Ivo Medved, pom. dež. dr. Ladislav Pirc.

Naj ostane med nami

Kako je končal maček MIK

Vsi stanovalci velike hiše so ga imeli radi. Bil je lep, belorumen maček japo oblikovanega telesa, anažen, prazen. Rad je imel vse ljudi v hiši in na dvorišču in oni so ga imeli radi. Ni bil to noben mačji kult, o katerem včasih be-remo: na Angleškem ali v Fran-ciji je n. pr. neka dama zapu-stila vse premoženje svojemu mačku, ki je bila vanj zaljub-ljena bolj kakor v lastnega moža — ne, to je bilo, preprosto po-vedano, lepo sožitje med ljudmi in živaljo. Če je bil n. pr. Mik — tako je bilo našemu mačku ime — nekaj dni odsoten, ker je imel sestanek s svojo ljubico, tedaj smo ga vsi pogrešali. Ko se je naveličal potovanja, se je povrnil — nekoliko shujšan in zaspan — in spet živel med nami. Prišel je v pisarno v pritiščju, dovolil, da ga je pobožal ta in oni uslušbe-nec, sprejemal od njih darove, ki so mu jih dajali od svojih malic, nato pa je legel k peči in malo podremal. Potem je šel v gorajo pisarno, da pozdravi še tiste znance. Tam je navadno legel v zaboj za premoč, kjer je pre-življal svoj dolge far nientes vse dopoldneve.

Nekoga dne pa se je po vsem dvorišču in v pisarnah zvedelo: Miska ni več, ubil so ga! Od stanovalcev velike hiše in uslužben-cev obeh pisarn bi nihče ne mo-gel kaj takega. Ko se je omen-jal njegov žalostni konec, ga je bilo vsakemu resnično žal: škoda ga je. Bil je lep maček. Pogrešali ga bomo, ker smo ga bili navajeni. Vendar bi šli brez ne-potrebne sentimentalnosti, ki bi zajela kako staro, histerično da-mo kje na »kulturnem« Zahodu, preko vsega tega, če bi ne bilo pri tem nekaj takega, kar prav gotovo ne dela časti človeku, ki je to storil. Se več: to je bilo dejanje, ki je vzbudilo zgražanje vse okolice.

Sej je res: maček je maček. Ulovi miš, požene pa se tudi za piščo ali piščancem. Se zajca po-grabi in ukrade meso iz shramb. Mačkov lastnik je za to od-govoren, ne maček, nekoliko pa tudi oni, ki premalo pszi na svojo lastnino.

Če je Mik zares kaj ukradel ali ugrabil, bi moral biti mačkov lastnik na to opozorjen, opomi-njan. Ta lastnik naj bi poravnal tudi škodo, ki jo je povzročil maček. V našem primeru pa se je zgodilo tole. Ko se je Mik ne-koga dne približal poslopju hiš-nega posestnika na Vičavski poti v Ptuj, je bila njegova usoda zapečatena. Vsi trije: gospodar, njegov sinko, ki obiskuje šolo osnovno šolo, in pa njihov pes, so planili na Mika. Mik, navajen kulturnejših ljudi, je bil nekoliko prepočasen, da bi se o pravem času rešil. Ni jim več mogel uiti. Omenjeni hišni posestnik in nje-gov sinko sta začela udrihati po njem s kolom, pes pa je tudi opraviil svoje. V smrtni sili se je mačku posrečilo, da je skočil že ves razmesarjen in krvav na dre-vo. Sklátili so ga z drevesa, nato se je maček z zadnjimi silami pognal na drugo drevo. Tudi a tega drevesa so ga spravili. V smrtnem boju je skočil maček v bližnjo Dravo. Skušal se je rešiti s plavanjem, pa je bil že pri koncu s svojimi silami. Udrihal so po njem še v vodi in ga po-točili do kraja.

Prizorišče bitke je bilo vse krvavo. Očividci pravijo, da še niso videli kaj takega.

Tako je končal naš lep, pri-jazen Mik. Škoda ga je, a kajal ne bomo za njim, ker imamo mnogo drugih težav, ki nas ta-rejo. Ena od teh je na primer, kako bi pri nekaterih naših lju-deh odpravili podivjnost in sa-dizem proti živalim. Vsaj pri otrocih. Ali ni omenjenemu hiš-nemu posestniku pomagal pri mrcvarjenju ubogega Miska tudi njegov sinko, učenec osnovne šole? Kako bo vzgojen ta dečko? In dalje: koliko takih in podob-nih primerov mučenja psov, mačk, pišček, žuželk in drugih živali vidimo dan na dan! Kako nekateri otroci delajo škodo v parkih, nasadih, na poljih! Kako čakajo po zidovih! Kako prekli-njajo in klatfajo! Nad vsem tem smo se globoko zamislili, ko smo sišali, kakšen je bil konec mač-ka Miska.

S. F.

Življenje se pričene s 60 leti

Velja predvsem tistim, ki se jim je srečanje z Abrahamom že odmaknilo, napisano pa je tudi za druge, ki bodo to dočakali. Postarali ste se ali se boste, ustvarili pa si niste ali si dotlej n' boste še nobenega slovesa. Tolažite se z ugotovitvami raziskovanja življenjepislov štiri sto slavnih mož, izmed katerih je vsak kot državnik, slikar, pesnik, pisatelj ali vojak ob svojem času zavzemal vidno mesto. Svoje naj-boljše uspehe je doseglo 35 % teh mož v starosti med 60. in 70. letom, 25 % med 70. in 80., in 8 % po prekoračenju 80. leta. Z drugimi besedami: šestinšestde-set odstotkov velikih storitev človeštva so izvršili možje, stari nad šestdeset let. Ste zdaj zado-vojni?

Oglasni in objave

OBVESTILO

Obveščamo vse člane in ostale interese, da smo uvedli dežurno službo in to vsak četrtek od 17. do 18. ure v prostorih kluba Ptuj, Prešernova 16.

Vse prijave za tečaje, kakor tudi vsa naročila pri RK, se bodo sprejemala v navedenem času.

Upravni odbor

OBVESTILO

Obveščamo vse člane Avto-moto društva Ptuj, da bo redni letni občni zbor v nedeljo, dne 25. januarja, ob 8. uri v Mestnem kinu Ptuj in ne v dvorani kom teja, kot je bilo članstvo pi-sno obveščeno. Za člane ude-ležba obvezna, prijatelji avto-motorizma vladno vabljeni.

AMD PTUJ

Službe

TRGOVSKEGA POMOČNIKA takoj sprejme trgovina »BOROVO«, poslovalnica Ptuj, Bežjakova ulica. Pogoji: V postev pride kandidat, prost vojaščine s 5 leti prakse v trgovski stroki. Nastop službe po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku. Pomočbe poslati na naslov: Tr-govina »Borovo« Ptuj.

Prodaj

HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOP-JEM in 1 ha 80 a zemlje v Sve-tincih prodam. Vprašajte: Ma-rija Lešnik, Svetinci 18, De-stermik.

ELEKTRIČNE VALJČNE ŽRMLJE prodam. Skorba 48.

KUHINJSKO KREDENCO, moder-no, dobro ohranjeno, prodam. Naslov v upravi lista.

Mleko v kockah

Neka nizozemska tovarna bo začela proizvajati mleko v kockah, ki bodo topljive v topli vodi. Tako bo lahko vsak gost v ka-varni naročil poleg kave še kocko sladkorja in kocko mleka. Obenem pa bo tako konservira-no mleko tudi bolj primerno za prevoz, kar bo zahtevalo manj embalaže.

Tržne cene

NA PTUJSKEM ŽIVILSKEM TRGU V SREDU, 21. JANUARJA 1959

Krompir 12—15, zelje v glavah 15—20, čebula 60—80, čebulček 300, česen 200—250, ohrovt 25 do 30, rdeča pesa 30—40, korenček 40—50, peteršilj 40—60, solata endivija 70, buče 10, luščen fižol 50—60, spinača 80—100, kralo zelje 50, por 40, rdeče zelje 25, kisla repa 30, motovilec 160 din.

Sadije in sadeži
Jabolka 20—30, hruške 25—30, orehi 100—150.

Zitarice in mlevski izdelki
Koruza 30—40, proso 50—60, ječmen 40, pšenica 30—40, ajda 50, oves 40, koruzna moka 30, ajdova moka 50—60, koruzni zдроб 50—60, ajdova kaša 130.

Mleko in mlečni izdelki
Mleko 30, sir 30—70, smetana 140.

Perutnina in jajca
Kokoši 350—500, piščanci 300 do 700, jajca 14—15 din.

Maščobe
Uvožena mast 325, domača mast 400, zaseka 300—400, maslo 400 do 500.

